

ชื่อวิทยานิพนธ์ การผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย นายขงยุทธ ศรีนวล **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์

ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด (2) สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเกษตรวิสัย (3) เจตคติของเกษตรกรที่มีผลต่อการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ (4) การปฏิบัติตามหลักการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ตามบัญชีรายชื่อที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 263 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 159 ราย เก็บข้อมูล โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอายุเฉลี่ย 49.30 ปี ในครอบครัวมีสมาชิกวัยแรงงานเฉลี่ย 3.8 คน พื้นที่ทำนาเฉลี่ย 33.71 ไร่ มีการเลี้ยงสัตว์ ใช้เงินทุนจากทกส. มีหนี้สินในระบบเฉลี่ย 138,681.55 บาทและนอกระบบเฉลี่ย 27,276.31 บาทต่อครัวเรือน รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตการเกษตรด้านพืชเฉลี่ย 83,783.64 บาท รายได้รวมภาคเกษตรเฉลี่ย 98,362.26 บาท รายได้รวมนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 36,345.45 บาท และรายได้รวมเฉลี่ย 98,362.26 บาทต่อปีต่อครัวเรือน สภาพพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มทุ่งกว้าง ดินร่วนปนทราย อาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

เกษตรกรมีเจตคติที่ดีต่อการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ เจตคติที่เห็นด้วยต่อหลักการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ในระดับที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการต่อซัง ความยั่งยืนและรายได้ หลักการเกษตรอินทรีย์และวัชพืชเป็นอุปสรรคต่อการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ ส่วนระดับที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ เจตคติต่อการตลาด ระดับเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์สูงสุดคือ การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการปลูกพืชตระกูลถั่วต้องไถกลบระยะออกดอกจะได้ปริมาณปุ๋ยมาก โดยมีระดับการเห็นด้วยมากที่สุด

ระดับของการปฏิบัติตามหลักการผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์ของเกษตรกรส่วนมากปฏิบัติตามทุกปี ยกเว้น การปรับปรุงบำรุงดิน การทดสอบเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรปฏิบัติตามเป็นบางปี และวิธีการปลูก การจัดการแมลงศัตรูพืช เกษตรกรไม่ปฏิบัติตาม

คำสำคัญ การผลิตข้าวหอมมะลินทรีย์, จังหวัดร้อยเอ็ด

Thesis title: Organic Hom Mali Rice Production by Farmers in Kaset Wisai District, Roi Et Province

Researcher: Mr.Yongyuth Srinul; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension);

Thesis advisors: (1) Dr.Sunan Seesang, Associate Professor; (2) Dr.Paranee Thangwiwat, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study economic and social state of farmers in Kasetvisai District, Roi Et Province, (2) to study general state of organic Hom Mali Rice production and the marketing planning of the farmers, (3) to study the farmers' attitudes which had affected on their organic Hom Mali Rice production, (4) to study their practice according to the procedures mentioned of organic Hom Mali Rice production, and (5) to study their problems and suggestions on their organic Hom Mali Rice production.

The population in this study were 263 farmers who had produced organic Hom Mali Rice and had been registered by Kasetvisai District Office of Agriculture in Roi Et Province. 159 Samples were randomly selected. The data were collected by using interview forms. The statistical methodology used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and ranking by using computer programs.

The findings of this study were as follows: Most of the farmers were male, educated at primary level, their average age was 49.30 years old, the average quantity of the members in working age in their family was 3.8 persons, their average rice planting area was 33.71 Rai. The farmers bred commercial animals as well. They drew their capital from the Bank for Agriculture and Cooperatives. Their average in-system loan was 138,681.55 Baht, and their average out-of-system loan was 27,276.31 Baht per one family. Their average income obtaining from selling their planting products was 83,783.64 Baht. Their average total income obtaining from selling their agricultural products was 98,362.26 Baht. Their average total income obtaining from selling products which were not agricultural ones was 36,345.45 Baht. And their average grand total income was 98,362.26 Baht per one family. Most of their planting areas were large plain with loose sandy soil on which the production had to depend on the amount of rain only. The farmers had good attitudes towards the procedures of organic Hom Mali Rice production. Their attitudes at "the most acceptable" level were the attitudes towards soil improvement, management on rice stems left in the fields, long-lasting of their production, and their income. The organic agriculture and weeds were obstructions of their organic Hom Mali Rice production. Their attitudes which were at "much acceptable" level were the attitudes towards the marketing planning. Their attitude towards organic Hom Mali Rice production which were at "the highest" level was the soil improvement. And the bean growing and covering them with soil which became organic fertilizer was at "the most acceptable" level. Most of the farmers operated according to the procedures of organic Hom Mali Rice production every year, except soil improvement and rice seed test which they occasionally did. And they did not do at all on the methods of growing and the pest elimination.

Keywords: Organic Hom Mali Rice Production, Roi Et Province